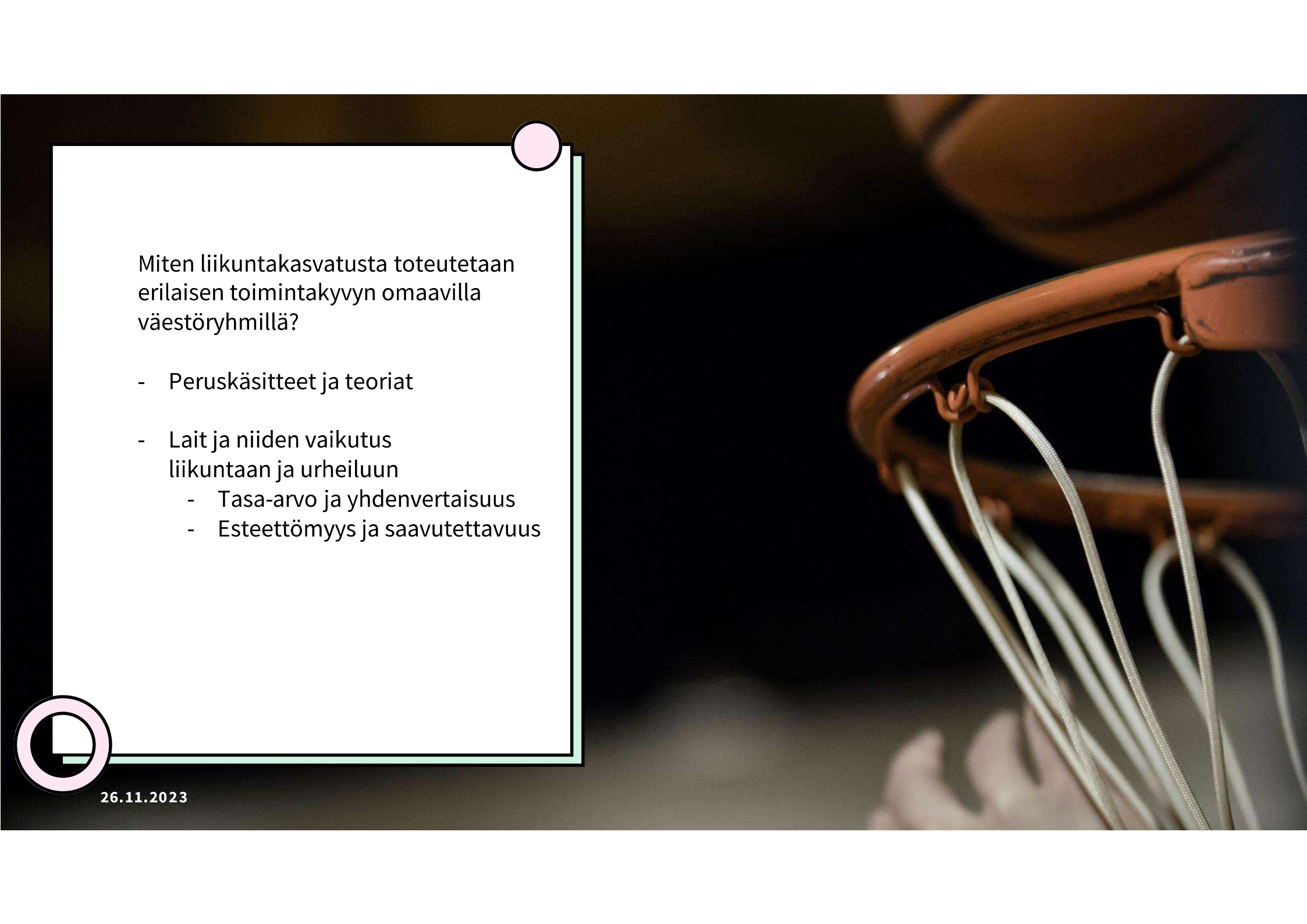

LPEY1002 Liikunnan ja urheilun pedagogiikka

Liikuntaa eri väestöryhmille

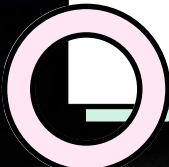
Terhi Huovinen
Lehtori, soveltava liikunta

Miten liikuntakasvatusta toteutetaan erilaisen toimintakyvyn omaavilla väestöryhmillä?

- Peruskäsitteet ja teoriat
- Lait ja niiden vaikutus liikuntaan ja urheiluun
  - Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus
  - Esteettömyys ja saavutettavuus

26.11.2023

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kannalta tärkeimmät säädökset pähkinäkuoressa

- YK:n tärkeimmät sopimukset, jotka on huomioitu lainsäädännössämme: ihmisoikeussopimus, lasten oikeuksien sopimus, vammaisten oikeuksien sopimus
- Perustuslaki
- Tasa-arvolaki
- Yhdenvertaisuuslaki
- Työturvallisuuslaki
- Koululainsäädäntö (perusopetuslaki, lukiolaki, laki ammatillisesta peruskoulutuksesta, ammattikorkeakoululaki)
- Liikuntalaki
- Vammaispalvelulaki

Oikeusvaltioperiaate

Julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin.
Kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia.

Suomen perustuslaki 11.6.1999/731

2§

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen

Tasa-arvolaki

- Lain tarkoituksena on estää **sukupuoleen perustuva** syrjintä ja edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa sekä tässä tarkoituksessa parantaa naisten asemaa erityisesti työelämässä. Lain tarkoituksena on myös estää **sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä**.

*Päällekkäistyvä eriarvoisuus
Vähemmistönä vähemmistössä*

Yhdenvertaisuuslaki

- **Ketään ei saa syrjiä** iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Syrjintä on kielletty riippumatta siitä, perustuuko se henkilöä itseään vai jotakuta toista koskevaan tosiseikkaan tai oletukseen.
- Välittömän ja välillisen syrjinnän lisäksi tässä laissa tarkoitettua **syrjintää on häirintä, kohtuullisten mukautusten epääminen sekä ohje tai käsky syrjiä**.

FC Melsin toiminnassa oli kesällä mukana noin 130 lasta ja nuorta. Pelaajat ovat lähtään 7-15-vuotiaita, ja heistä 40 prosenttia on tyttöjä.

Seuratoiminnasta jäävät ulos usein pienituloisten lapset

Tasavertaiset mahdollisuudet eivät tuoreen datan mukaan vielä toteudu urheiluseuroissa.

Mika Moilanen HS

URHEILUSEURAT eivät tällä hetkellä saa toimintaansa mukaan kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevia lapsia ja nuoria. Tuore data osoittaa, että keskimäärin vain kaksi prosenttia harrastajista on perheitä, joissa toteutuu kasautunutta huono-osaisuutta.

Tällä tarkoitetaan useiden sosioekonomisten riskitekijöiden, kuten pienituloisuuden, vanhempien matalaa koulutustason tai yksinhuoltajuuden kasautumista perheeseen.

Vertailudataa yhteistyössä seurojen kanssa keränneen Melsin toimintajohtaja Tiina-Maija Toivola kokee rahoittajien roolin olevan ongelmanratkaisun ytimessä.

Säätiö haluaa seurojen rahoitukseen myös kannustavan palnotuksen, mikäli seura omistuu tavoittamaan kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevat lapset ja nuoret.

"Esimerkiksi kaupungin tuella voidaan käynnistää matalan kynnyskoon toimintaa, mikä itsen käytännössä tarkoittaa sitä, että osallistumismaksut ovat hyvin alhaisia eikä toiminta vaadi sitoutumista", Toivola sanoo.

Se mahdollistaa toimintaan osallistumisen omien voimavarojen ja mahdollisuuksien mukaan.

HELSINGIN jalkapalloklubi tutki urheiluseurojen vaikutusta las-

ten hyvinvointiin Helsingin kaupungin ja Me-säätiön pilotointihankkeessa, mikä tarjosi HJK:rylle kattavaa dataa harrastajista ja heidän perheistään.

HJK:ry:n toimintajohtaja Timo Muurinen kertoo monien lapsen ja nuoren voivan huonommin koronan jälkeeseen. Vaara jäädä pois toiminnasta taloudellisten syiden vuoksi on koronavuosien jälkeen todellinen.

Seura tietää datan ansiosta paljon enemmän siitä, minkälaisista taustoista ja lähtökohdista lapset ovat lähtöisin. Tieto on sellaista, johon HJK:ry:n on muurisen mukaan reagoitava seurana.

Seura tietää datan ansiosta paljon enemmän siitä, minkälaisista taustoista ja lähtökohdista lapset ovat lähtöisin.

"Valmentajaa pitää pystyä kouluttamaan ja kehittämään niin, että lapselle tulee se kokemus, että HJK:n valmentaja voi olla hänelle se turvallinen aikuinen", hän sanoo.

Myös Me-säätiö tiedostaa valmennustyöhön liittyvän peruskasvatukseen tarpeen. Toivolan mukaan on tärkeää, että valmentajalla on kykyä ja osaamista tukea tarvitsevien perheiden kohtaamiseen.

"Lähtökohtana meillä on omassa toiminnassamme FC

Meissä se, että valmentajan roolia on oltava turvallinen aikuinen seuran harrastajille, ja vasta sen jälkeen tulevat läji ja lajitaidot", hän sanoo.

Usein eli Euroopan jalkapalloliiton lastensäätiö Uefa Foundation for Children paikallisi itähel-sinkiläisen FC Melsin keskeisessä hankkeessa, joka vahvistaa lasten ja nuorten asemaa jalkapallon avulla.

HARRASTAJAT kokevat harrastuksella olevan myös kielteisiä vaikutuksia. Keskimäärin seitsemän prosenttia kokee, että harrastustoiminta on heikentänyt heidän hyvinvointiaan.

"Emme tietenkään pääse datan avulla käsittelemään, mistä kielteiset kokemukset johtavat. Siellä voi olla hyvin monia syitä", Toivola sanoo.

Toivola nostaa positiiviseksi esimerkiksi Turun Palloseuran juniorijärjestelmä Kazy Hockey-toiminnan, jonka piirissä näkyy paljon myönteisiä vaikutuksia.

"Kun toiminnassa ei ole kilpailullisuutta ja tavoitteellisuutta, hyvinvointivaikutukset ovat todennäköisesti suuremmat", hän arvioi.

Tämä on tunnistettu myös HJK:ryssä. Muurinen uskoo, etteivät seurat tavoita varsinkaan niitä lapsia, joilla on taustalla riskitekijöitä, mikäli kaikki lapset yrittävät puskea läpi perinteisen seuratoimintamallin.

"Käynnistimme viime vuonna harrastetoiminnan eli tosi matalan kynnyksen valitsemalla jalkapallon harrastamiselle HJK:ssa pienellä kustannuksella", hän lisää.

Vertailudata on kerätty yhteensä 20 seuralta ja 2 000 lapselta, nuorelta tai heidän vanhemmiltaan. Mukana on 12 lasta.

Valitessa urheiluseuroissa harrastajista kokee vahvaa yhteisöllisyyden tunnetta ja saa ystäviä.

Sosioekonominen eriarvoisuus ja kasautuva huono-osaisuus urheiluseuratoiminnassa

"Urheiluseurat eivät tällä hetkellä saa mukaan toimintaansa kaikista haavoittuvimmassa asemassa olevia lapsia ja nuoria. Tuore data osoittaa, että vain 2 % harrastajista on perheitä, joissa on kasautunutta huono-osaisuutta."

"Valmentajaa pitää pystyä kouluttamaan ja kehittämään niin, että tulee se kokemus, että HJK:n valmentaja voi olla hänelle se turvallinen aikuinen", HJK:n toimintajohtaja Timo Muurinen sanoo."

"Myös Me-säätiö tiedostaa valmennustyöhön liittyvän peruskasvatukseen tarpeen. Me-säätiön toimitusjohtajan Tiina-Maija Toivolan mukaan on tärkeää, että valmentajalla on kykyä ja osaamista tukea tarvitsevien perheiden kohtaamiseen."

Mitä on tasa-arvo ja yhdenvertaisuus liikunnan ja urheilun pedagogiikassa?

Onko tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta puhuminen turhaa? Eikös Suomessa tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ole itsestään selvää?

- Pienoistutkimus Helsingin Sanomien ja Keski-suomalaisen urheiluuutisoinnista ja lehdissä käytetyistä valokuvista
  - 18 lehden näyte ajalta 19.9.-8.10.2023 (9 + 9 lehteä)
  - Miten moni urheilujuttu kertoi miehistä, naisista, paraurheilusta?
  - Miten monessa urheilukuvassa esiintyi miehiä, naisia, paraurheilijoita?
  - Miten monessa koko lehden valokuvassa esiintyi mies, nainen, lapsi, iäkäs, vammaisen, ruskeaihoinen ihminen?

Mitä luulet, miltä tulokset näyttivät?

74 % urheilu-uutisista käsitteli miesten urheilua.

Paraurheilusta ei ollut yhtään artikkelia urheilusivuilla.

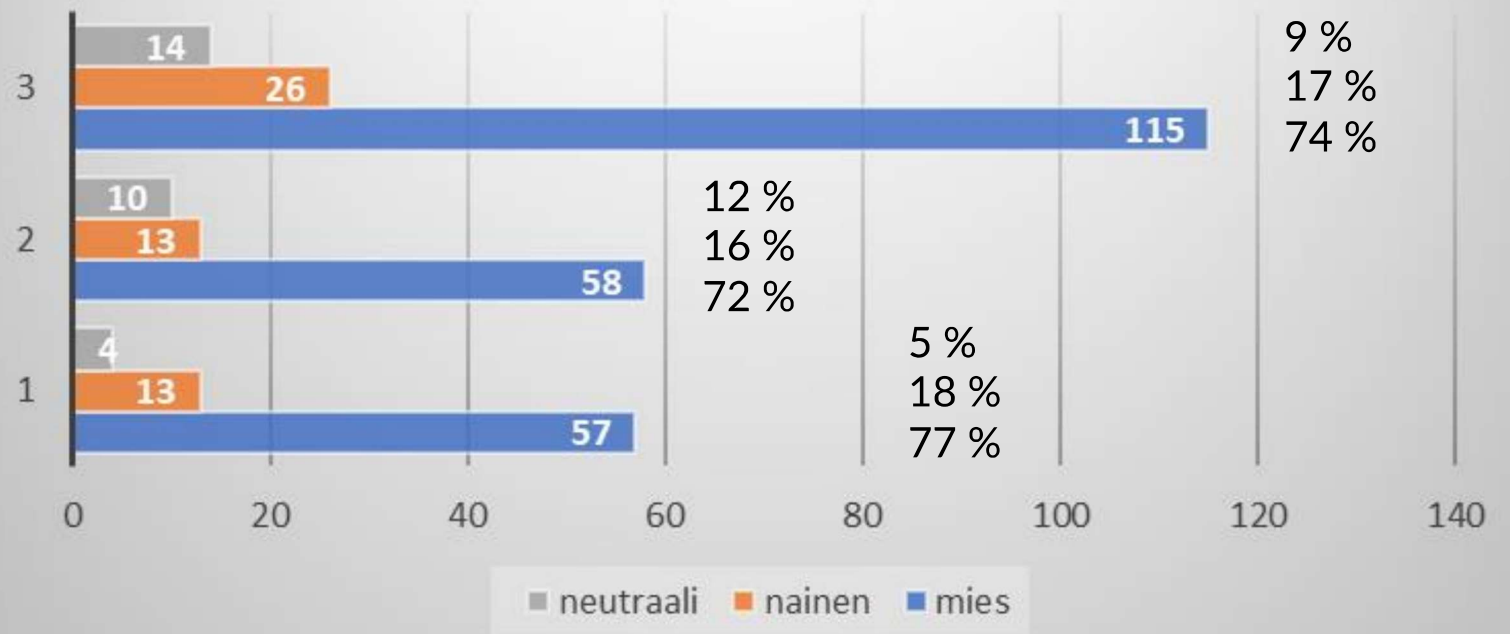
Eikö paraurheilussa tapahdu mitään?

3 = yhteensä KSML & HS

2 = Helsingin Sanomat

1 = Keski-suomalainen

Urheilu-uutisten jakauma 19.9.-8.10.2023

Kolumni | Riku Rantala

Suomi pääsi EM-finaaliin, mutta otsikoita ei näkynyt

Tänä vuonna koko Suomi on jännittänyt Huuhkajien jalkapallon EM-karsintataistelua ja Susijengin otteita koripallon MM-turnauksessa – siltä ainakin on vaikuttanut otsikoiden perusteella.

Mutta kun reilu kuukausi sitten Suomi selvisi ensimmäistä kertaa koripallon EM-finaaliin, asiaa ei juuri noteerattu.

Kun urheilijat saapuivat kotiin historialliset hopeamitalit kaulassa, Helsinki-Vantaalla eivät olleet televisiokamerat vastassa. Mitalikahvit nautittiin – kuten pääasiassa koko kisamatkakin – omakustanteisesti.

EM-kisoissa Italian Padovassa miteltiin myös yleisurheilussa, jossa Suomi voitti peräti kymmenen mitalia. Yksistään keihäänheiton maailmanennätysmies **Veeti Mustalahti** Peräseinäjoelta kahmi neljä kultaa ja yhden hopean.

Miten näin huikea menestys saattoi mennä Suomen urheiluhulluilta ohi?

Selitys on yksinkertainen: kyse oli vammaisurheilusta, jota tunnetaan yhä valitettavan vähän. Urheilijoilla, joilla on downin oireyhtymä, on ollut oma kattojärjestökin vasta reilut kymmenen vuotta.

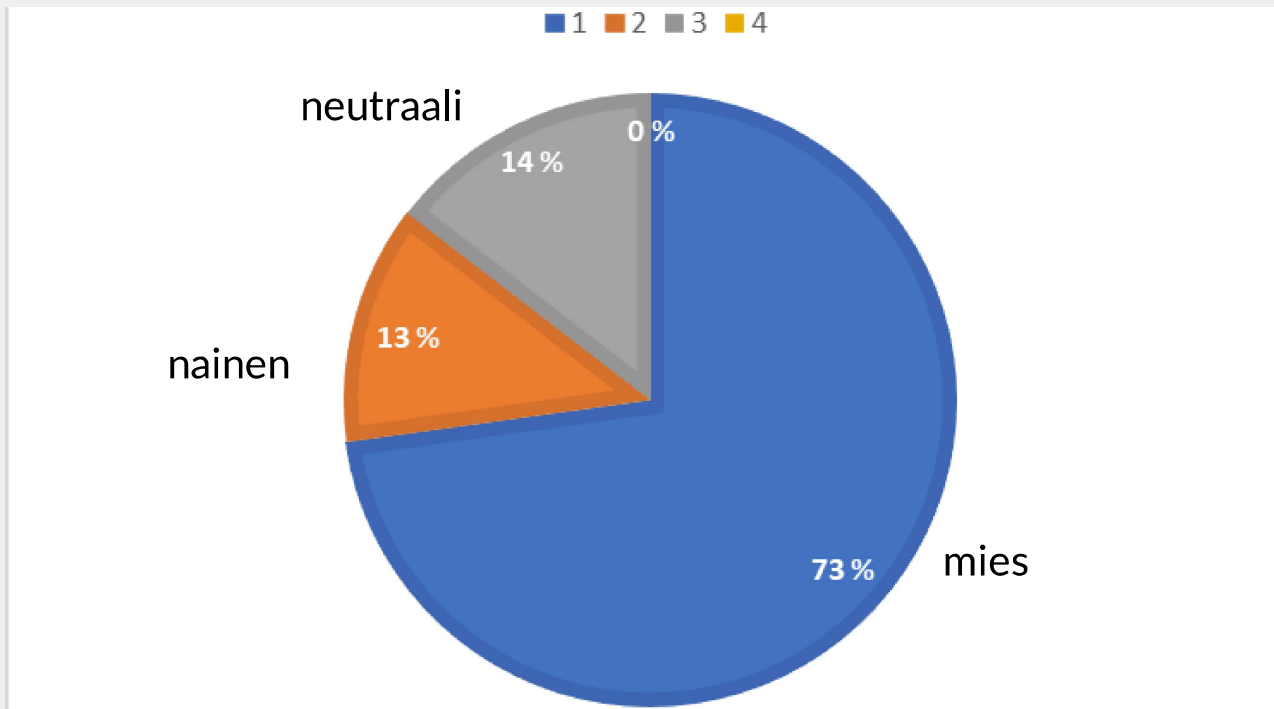
KUULIN down-urheilijoiden kisamenestyksestä tuttavaltani. Silloin muistin yhden lapsuuteni kesän.

Vietimme sitä saarella, jonka lapsiporukassa touhusi myös yksi down-

• HS 19.10.2023

Urheilukuvien jakauma Helsingin sanomissa ja Keski-suomalaisessa ajalla 19.9.-8.10.2023

Urheilukuvista 73 % esiintyi mies.

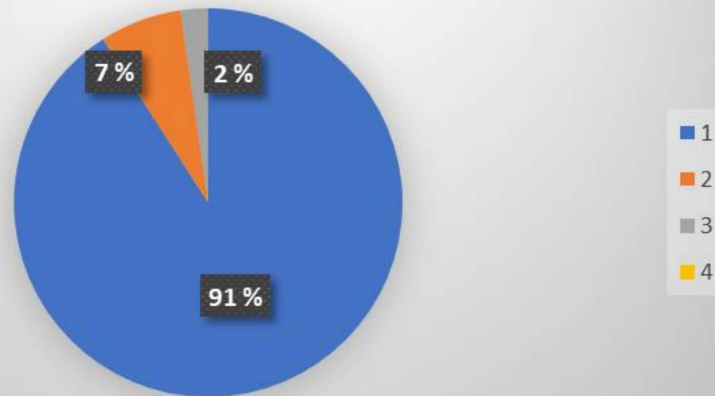
Naisten kuvia urheilusivuilla oli vähemmän kuin neutraaleita kuvia!

Paraurheilusta ei ollut yhtään kuvaa.

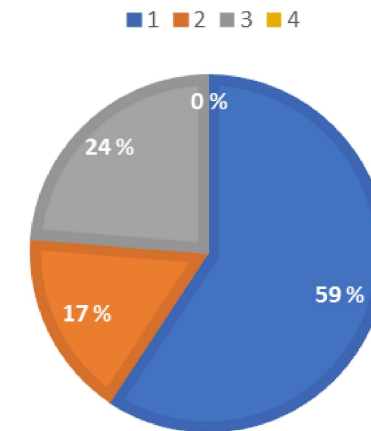
Miten lehtien urheilukuvien jakauma erosi toisistaan?

Urheilukuvien jakauma
Keskisuomalaisessa

91 % urheilukuvista esitti miestä.
7 % urheilukuvista esitti naista.
1 % urheilukuvista oli sukupuolen suhteen neutraaleita.
Paraurheilusta ei ollut yhtään kuvaa.

URHEILUKUVIEN JAKAUMA
HELSINGIN SANOMISSA

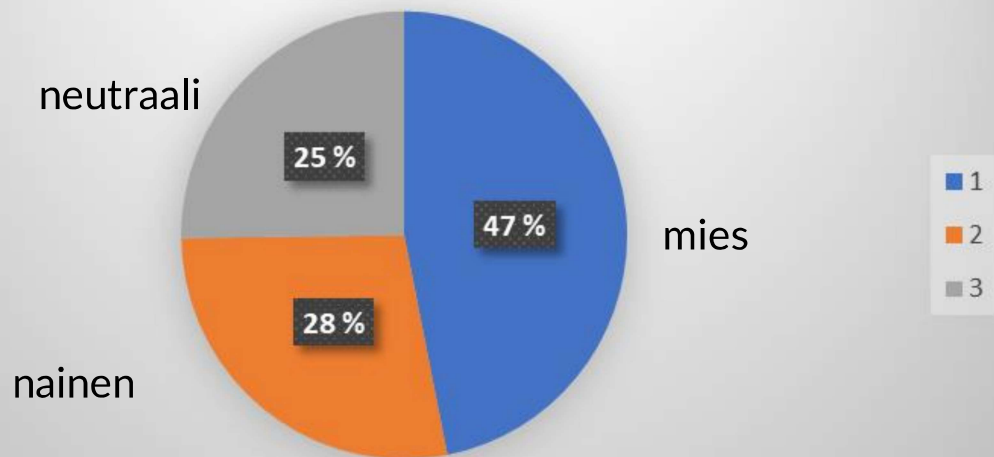

59 % urheilukuvista esitti miestä.
17 % esitti naista.
24 % oli sukupuolen suhteen neutraaleita.
0 % esitti paraurheilua.

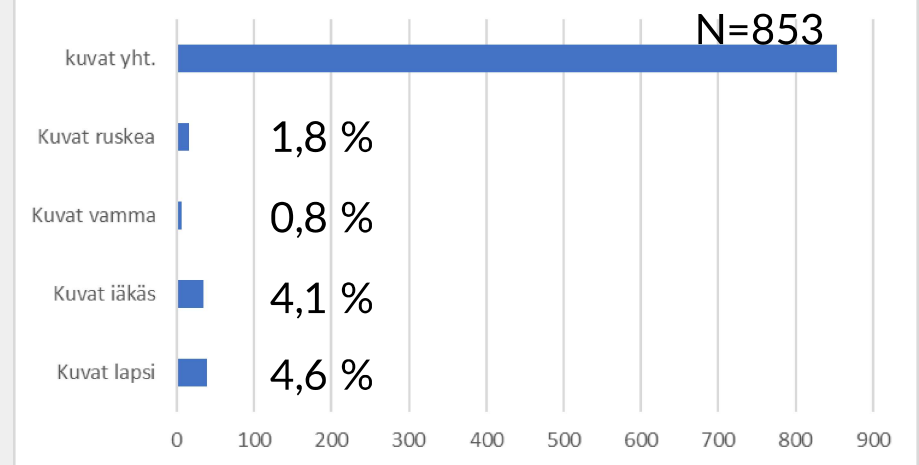

Millaiselta maailma näyttää lehtien valokuvien perusteella? Vastaako kuva väestörakennetta?

Valokuvien sukupuolijakauma koko lehdessä (HS + KSML)

Moninaisuuden esiintyminen lehtikuivissa

Minitutkimuksen johtopäätökset

- Tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen huomion kiinnittäminen on edelleen erittäin tarpeellista. Tämän minitutkimuksen perusteella
  - Sanomalehdissä sukupuolten välinen tasa-arvo toteutuu heikosti.
  - Urheilusivuilla sukupuolten tasa-arvo toteutuu muita uutissivuja heikommin.
  - Moninaisuus näkyy lehtikuvissa sukupuolten välistä tasa-arvoa heikommin.
  - Uutiskuvista voisi päätellä, että ihmiskunta koostuu pääosin valkoisista, työikäisistä, vammattomista miehistä.

Liikuntalaki 390/2015

- Eri väestöryhmien liikunnan edistäminen
- Eriarvoisuuden vähentäminen liikunnassa
- ”Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat tasa-arvo, yhdenvertaisuus, yhteisöllisyys, monikulttuurisuus, terveet elämäntavat sekä ympäristön kunnioittaminen ja kestävä kehitys”
(Liikuntalaki 2§ Lain tavoite)

Ketä ovat ”erilaisen toimintakyvyn omaavat väestöryhmät” ja millaisia käsitteitä käytetään?

Mitä sinä ymmärrät erilaisen toimintakyvyn omaavilla väestöryhmillä?

Toimintarajoitteiset henkilöt liikunnassa

Soveltava liikunta (ennen erityisliikunta)

”Sellaisten henkilöiden liikuntaa, joilla on vamman, sairauden tai muun toimintakyvyn heikentymisen vuoksi vaikea osallistua yleisesti tarjolla olevaan liikuntaan, ja joiden liikunta vaatii soveltamista ja erityisosaamista.”

(KoM 1996:15. Erityisryhmien liikunta 2000-toimikunnan mietintö. Helsinki, Opetusministeriö.)

TOIMINTARAJOITTEISIA OVAT HENKILÖT, JOILLA ON ESIM.

- Tuki- ja liikuntaelimestön vamma tai sairaus
  - Keskushermoston vamma tai sairaus
  - Kehityksen häiriö tai viivästymä
  - Aistivamma
  - Sydän- ja verenkiertoelimestön sairaus
  - Aineenvaihduntasairaus
  - Mielen terveyden häiriö
  - Ikääntyneet, joilla on toimintakyvyn vaikeuksia
- Kuuluvatko esim. maahanmuuttajat tai seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt erityisryhmiin?

Kieli paitsi heijastaa myös muokkaa asenteita ja vaikuttaa pätevyyden kokemukseen

”Erityisoppilaat pilaavat opetuksen”

vai

”Oppilaat, jotka tarvitsevat tukea oppimiseensa, haastavat opettajan pohtimaan opetuksen organisointia ja tunnilla käytettäviä opetusmenetelmiä”

Opettaja ei voi valita oppilaitaan. Suurin osa tukea tarvitsevista oppilaista on yleisopetuksessa. Koulutuksemme tehtävä on antaa valmiuksia opettaa laadukkaasti kaikkia lapsia ja nuoria.

Käytä person first -ilmaisuja

- "Käytöshäiriöinen"
- "Nuori, joka käyttäytyy haastavasti"
- "Nuori, jolla on tunneilmaisun säätelyn ja toiminnanohjauksen haasteita"
- "Liikuntavammainen"
- "Henkilö, jolla on liikuntavamma"
- "Henkilö, jolla on liikkumista koskeva toimintarajoite"

Korjaa, jos kuulet käytettävän...

- "Pyörätuoliin sidottu"
- "CP-vammasta kärsivä"
- "Rullatuolipotilas"

Vammaisuuden
sosiaalinen
malli

Urheilusta puhuttaessa

- Vammaisurheilija - vammaisurheilu
  - Paraurheilija – paraurheilu
  - Paralympiaurheilija - paralympialaiset
  - Special Olympics -urheilija
-
- Paralympiakomitea on koonnut tiiviin infopakettin keskeisistä urheiluun liittyvistä käsitteistä
  - <https://www.paralympia.fi/paralympiakomitea/medialle/terminologiaa>

Tämä kuva, tekijä Tuntematon tekijä, käyttöoikeus: CC BY-NC-ND

Koulukontekstissa

- Tukea tarvitseva oppilas
  - Yleistä, tehostettua tai erityistä tukea tarvitseva oppilas
- Oppilas/opiskelija, jolla on ...
  - oppimisen vaikeuksia (motorisen oppimisen, lukemisen tms.)
  - toiminnanohjauksen vaikeuksia
  - oppimissuunnitelma, HOJKS
- Yleisopetus
- Yleisopetuksen pienryhmä
- Erityisopetus

Tutkimuksessa ja hallinnossa: Toimintarajoitteinen henkilö

- Washington Groupin suosittama käsite (Unisef 2018)
- Tarkoitetaan henkilöä, jolla on pitkäaikainen fyysinen, henkinen, älyllinen tai aisteihin liittyvä vamma, joka rajoittaa osallistumista yhteisön tai ympäristön toimintaan yhdenvertaisesti (Yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista 2016/27)
- Toimintarajoite voi olla myös seurausta pitkäaikaisesta sairaudesta (WHO 2001)

Miten toimintarajoitteisuutta mitataan väestötutkimuksissa?

WG Short set (lyhyt kysymyssarja aikuisille)

Väestötutkimus = koko väestöä koskeva tutkimus (esim. haastattelu- tai kyselytutkimus)

Onko teillä vaikeuksia (ei vaikeuksia, vähän vaikeuksia, paljon vaikeuksia, en pysty lainkaan)

- **nähdä** (jos käytätte silmälaseja tai piilolinssejä arvioikaa näkökykyänne niiden kanssa)
- **kuulla** (jos käytätte kuulolaitetta, arvioikaa kuuloanne sen kanssa)
- **liikkumisessa**, esim. kävelemisessä tai portaiden kulkemisessa
- **muistamisessa** tai **keskittymisessä**
- **itsestä huolehtimisessa**, kuten peseytymisessä tai pukeutumisessa
- **kommunikoida** omalla kielellänne niin, että ymmärrätte muita ja muut ymmärtävät teitä?

Toimintarajoite: jollain ulottuvuudella paljon vaikeuksia tai ei pysty

Vastakohtaiset käsitteet

Yleisopetuksen ryhmä (oppilas) vs.
erityisopetuksen ryhmä (oppilas)

Vammaisurheilija vs. vammaaton urheilija

Lapsi, jolla on jokin kehityksellinen
toimintarajoite (esim. DCD) vs. tyyppisesti
kehittyvä lapsi

Kun puhutaan toimintarajoitteista tai
oppimisen haasteista vastakohtana ei
koskaan ole "terve" tai "normaali"!

Iso vai pieni asia? Toimintarajoitteisten ihmisten väestöosuudet

- **Ikäihmiset:** noin 20% suomalaisista
  - 70 vuotta täyttäneitä 874 000 (Tilastokeskus 24.3.2020)
  - eläkkeellä yli 1,5 miljoonaa ihmistä, joista ...
    - työkyvyttömyyseläkkeellä 203 000 ihmistä
- **Vammaiset henkilöt:** yli ½ milj. eli 10% suomalaisista
(Kuntaliitto 2021: <https://www.kuntaliitto.fi/tilastot-ja-julkaisut/verkko-opaat/kuntien-saavutettavuusopas/liite-1>)
  - Henkilöt, joilla on liikuntavamma, noin 30 000
  - Henkilöt, joilla on aistivamma, noin 200 000
  - Henkilöt, joilla on kehitysvamma, noin 40 000

<https://www.youtube.com/watch?v=NmXDHFes3Lg>
- **Pitkäaikaissairaat:** 1 milj. eli 20% suomalaisista
  - yleisimpinä astma, reuma, sydänsairaudet, diabetes, mielenterveysongelmat
- Maailmassa on kaiken kaikkiaan yli miljardi vammaista ihmistä (15%)!

Toimintarajoitteisten lasten ja nuorten määrä

- Haasteita väestöosuuksien raportoinnissa:

- Tieto monessa lähteessä
- Tilastoitu erilaisin perustein
- Tilastoitu erilaisiin ikäluokkiin jakaen (alle 15, alle 16, alle 18)

- Miten toimintarajoite huomioitava liikunnassa ja urheilussa?

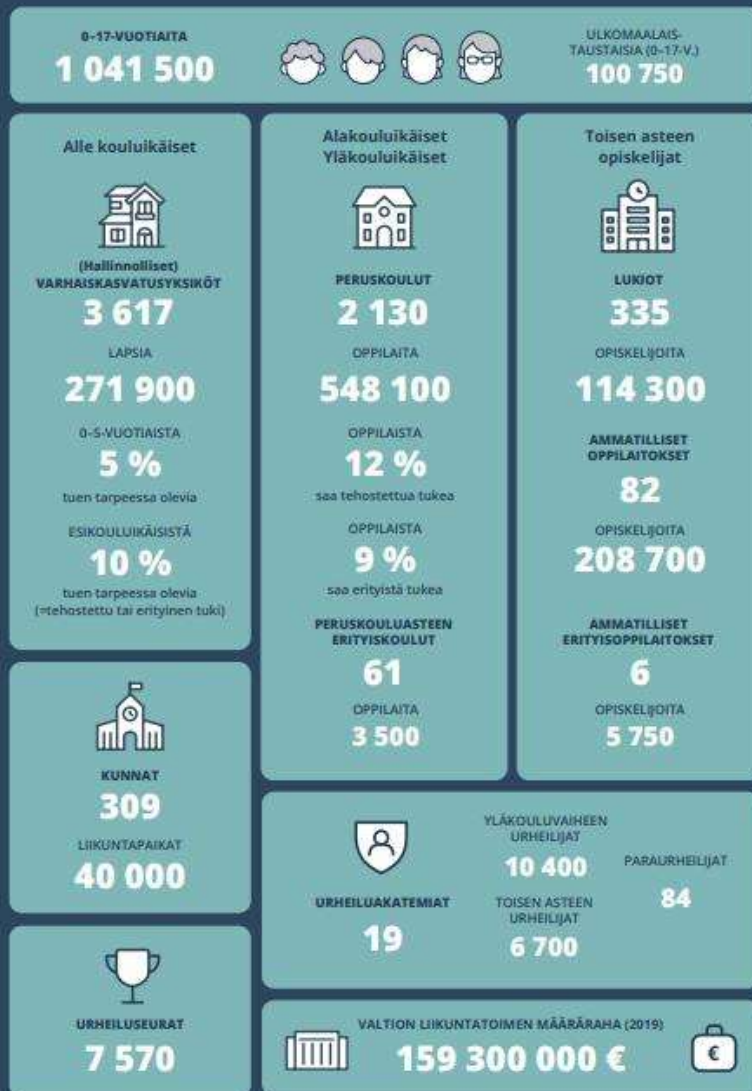
- Onko rajoitteella merkitystä mahdollisuuteen harrastaa liikuntaa ja urheilua?

Alle 16-vuotiaista Kelan myöntämää vammaistukea sai vuoden 2020 lopussa yhteensä **37 466 lasta**.

- Heistä 23 146 (62 %) sai tukea mielenterveyden tai käyttäytymisen häiriön perusteella.
- **21 % perusopetuksen oppilaista** sai joko tehostettua tai erityistä tukea saaneet vuonna 2020 (Tilastokeskus 2020)
  - Tehostettu tuki: **69 311 oppilasta**
  - Erityinen tuki: **51 086 oppilasta**
- Kouluterveyskyselyssä 2017 **13,5 % 14-19-vuotiaista** raportoi itse toimintarajoitteita (Ng, Sainio & Sit 2019)

Kela 2021: <https://www.kela.fi/tilastot-aiheittain/kelan-vammaisetuudet/>

Lähteet: Tilastokeskus 2020; Karvi¹⁾; Pihaja & Neitola²⁾; AMEO³⁾; KIHU/Seurasetokanta; LIPAS⁴⁾

Perustietoja lasten ja nuorten liikunnan konteksteista.

Mitä havaintoja voit tehdä yhdenvertaisuuden näkökulmasta?

Tuloskortti 2022. Lasten ja nuorten liikunta Suomessa.

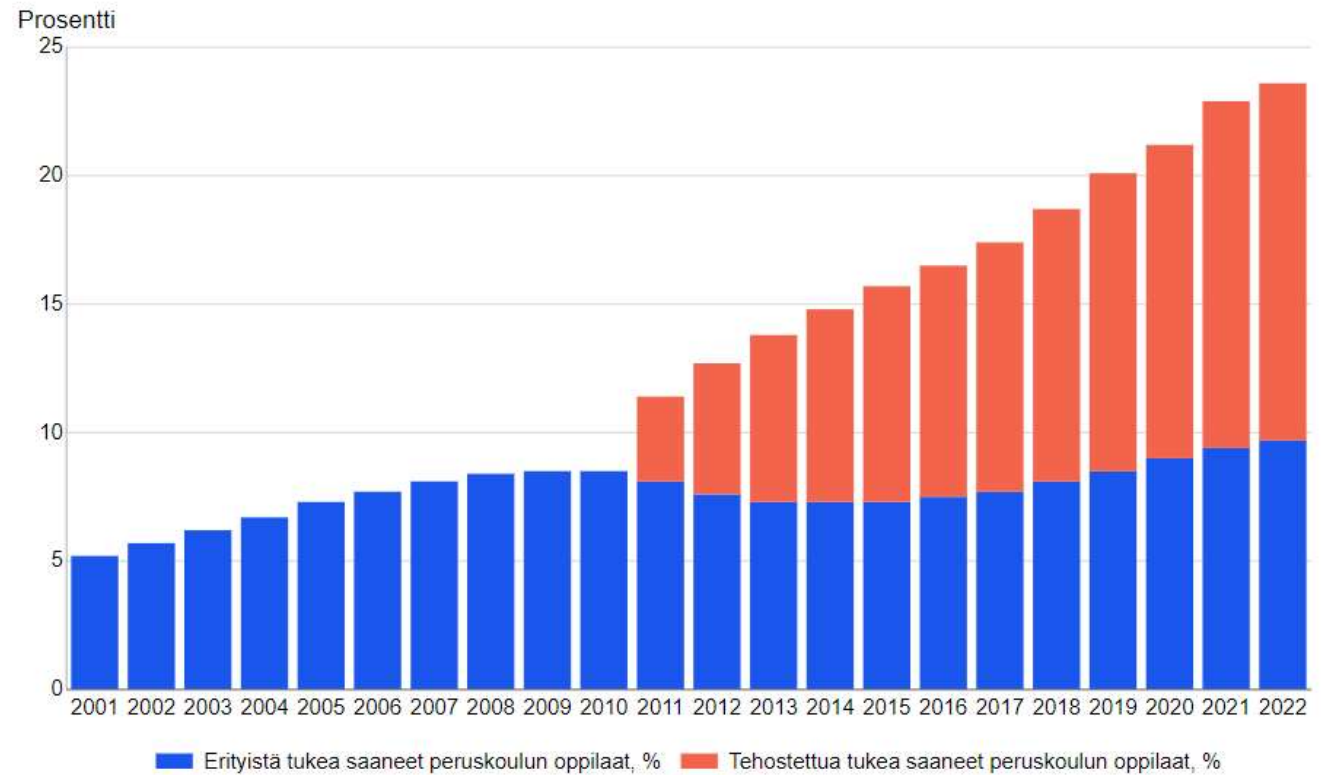
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/785033/Tuloskortti_2022.pdf

Tukea saavat oppilaat perusopetuksessa

Tehostettua tukea saa 14 % oppilaista
(79 200 lasta ja nuorta)

Erytyistä tukea saa 10 % oppilaista
(55 200 lasta ja nuorta)

Suurin osa opiskelee yleisopetuksen ryhmissä (erityistä tukea saavista joka 3. kokonaan erityiskoulussa tai -luokassa).

Lähde: Tilastokeskus, oppimisen tuki

Tilastokeskus 2023. <https://stat.fi/julkaisu/cl8lmq0ndqquf0dutte806lj3>

Soveltava liikunta

- Yleisimmin käytössä oleva termi muualla kuin kilpaurheilussa
- Pedagoginen lähestymistapa
- Tarkoittaa liikunnan soveltamista osallistujan yksilölliset tarpeet huomioiden
  - Näkemisen, kuulemisen, ymmärtämisen, hahmottamisen, tarkkaavaisuuden suuntaamisen ja ylläpitämisen, liikkumisen jne. huomioiminen liikunnassa

Soveltavasta liikunnasta hyötyviä

- Suomessa on soveltavasta liikunnasta hyötyviä henkilöitä laskutavasta riippuen n. 20-25% väestöstä
- Kouluikäisistä n. 10-20% hyötyisi soveltavasta liikunnanopetuksesta
  - Jokaisella luokalla koulussa on 1-2 tukea tarvitsevaa lasta
    - Kolmiportainen tuki esi- ja perusopetuksessa:
yleinen, tehostettu, erityinen

Vammaisurheilu

- Kilpa- ja huippu-urheilua henkilöille, joilla on vamma
  - Luokittelu (diagnosoitu vamma + toimintakyky)
  - Tavoitteena tasaveroinen kilpailu

Suomessa soveltavan liikunnan ja vammaisurheilun kattojärjestö on Suomen Paralympiakomitea

<https://www.paralympia.fi/>

Onko tämä soveltavaa liikuntaa vai vammaisurheilua?

<https://www.youtube.com/watch?v=AUUVfPy0UgI&t=16s>

Wheelchair Freestyle - Wheelz - Gnarly!

7 207 517 katselukertaa • 21.11.2013

👍 93 T. 🗨️ 1,5 T. ➡️ JAA ⚙️ TALLENNA ⋮

Vammaisurheilun rinnalle tullut käyttöön etuliite ”para”

- esim. parayleisurheilu
- Etuliite voidaan nähdä lyhenteenä paralympiasta, mutta sen lähtökohtana on sana parallel (rinnakkainen)

ASENTEET HEIJASTUVAT MYÖS KIELESTÄ

- Raajarikko, vähämielinen
- Vammainen
- Vammainen henkilö
- Henkilö, jolla on vamma/toimintarajoite
- Tukea tarvitseva oppilas
- Matti tai Maija (pelkkä nimi)

Myös teoreettinen lähestymistapa on vaikuttanut asenteisiin ja käytettävään kieleen:

Lääketieteellinen malli

- diagnosointi, erottelu

Sosiaalinen malli

- Ympäristön vaikutus toimintarajoitteeseen

Lue tenttiin Aija Saaren kirjoitus käsitteistä:
<https://www.paralympia.fi/ajankohtaista/blogit/5990-miksi-vammaisuudesta-puhuminen-on-niin-hankalaa>

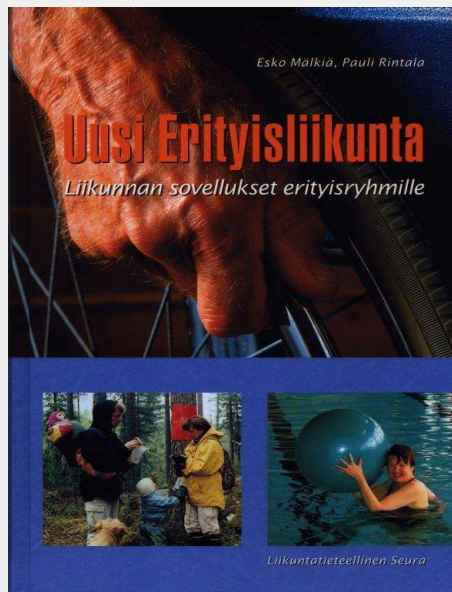

Asenteet ja visuaalisuus

Käsitteiden muutos näkyy myös kirjoissa: Erityisliikunnasta soveltavaan liikuntaan

Vuosi 2002

Soveltavan liikunnan (erityisliikunnan) uusi kokonaisesitys ilmestynyt

Soveltava liikunta on perusoppikirja liikunta- ja terveysalan opiskelijoille sekä käsikirja alan ammattilaisille kuten liikunnanopettajille, -ohjaajille ja fysioterapeuteille. Teos tarjoaa apua harraste- ja vertaisohjaajille sekä vanhemmille ja itse liikkujille esittelemällä laajasti eri liikunta-
muotojen soveltamismahdollisuuksia.

Pauli Rintala, Terhi Huovinen ja Satu Niemela:
Soveltava liikunta
(Liikuntatieteellisen Seuran julkaisu nro 168, 527 sivua, 2012)
Hinnat: 60 € (norm.), 50 € (LTS:n jäsenet), 40 € (opisk.)
+ toim.kulut. Ryhmätilaukset erikseen.

Lisätietoja ja tilaukset:
www.lts.fi | tuula.valli@lts.fi | p. 010 778 6601.

Vuosi 2012

Soveltavan liikunnan tärkeimmät toimintamuodot

